



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **B. M.**, zast. JUDr. Milanem Davidkem, advokátem, se sídlem Stallichova 11, Praha 4, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2008, č. j. 2 Cad 44/2008 - 11,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna zástupce stěžovatelky, JUDr. Milana Davidka, advokáta, **se určuje** částkou 1904 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se domáhala obnovy řízení, vedeného pod sp. zn. 3 Cad 43/2005 u Městského soudu v Praze, v němž byla odmítnuta její žaloba ve věci dávky důchodového pojištění pro opožděnost, a to s ohledem na § 115 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť toto rozhodnutí Městského soudu v Praze je podle ní nesprávné. Uváděla, že proti usnesení Městského soudu v Praze podala kasační stížnost, která však byla Nejvyšším správním soudem

zamítnuta. Poukazovala na to, že nebyla řádným způsobem správním orgánem v jeho rozhodnutí poučena o svých právech a povinnostech, což mělo za následek, že jí dávka důchodového pojištění nebyla přiznána. Je tak podle ní splněna podmínka § 111 s. ř. s. pro obnovu řízení, protože ke zjištění nové skutečnosti nesprávného postupu došlo až po seznámení se s obsahem rozsudku Nejvyššího správního soudu.

Městský soud v Praze usnesením ze dne ze dne 15. 8. 2008, č. j. 2 Cad 44/2008 – 11, návrh na obnovu řízení odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení uvedl, že ze spisu sp.zn. 3 Cad 43/2005 zjistil, že usnesením ze dne 14. 12. 2005 byla žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 6. 2004, č. j. X, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o starobní důchod, odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost podání žaloby. V řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 4. 12. 2007 kasační stížnost žalobkyně zamítl.

Městský soud v Praze dále konstatoval, že se návrhem na obnovu řízení zabýval ve smyslu § 111 a násl. s. ř. s. a dospěl k závěru, že návrh nelze věcně projednat a musí být odmítnut. Poukazoval na ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s., podle něhož je obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a hnutí. Podle ustanovení § 114 odst. 2 potom obnova řízení není přípustná proti rozhodnutí o kasační stížnosti. V dané věci se prakticky jedná o obnovu řízení proti rozhodnutí o kasační stížnosti, neboť usnesení Městského soudu v Praze, které je návrhem na obnovu řízení napadáno, bylo přezkoumáno v rámci kasačního řízení a rozsudkem Nejvyššího správního soudu byla kasační stížnost zamítnuta. Dále poukázal na ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle soudního řádu správního nepřípustný. Ze všech těchto důvodů postupoval tak, že návrh žalobkyně podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

Proti tomuto usnesení podala včas kasační stížnost žalobkyně (dále jen stěžovatelka) s tím, že zároveň požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 30. 10. 2008, č. j. 2 Cad 44/2008 – 22, ustanovil pro řízení o kasační stížnosti žalobkyni zástupce – JUDr. Milana Davidka, advokáta, se sídlem Stallichova 11, Praha 4.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že se neztotožňuje se závěry Městského soudu v Praze, které vedly k odmítnutí návrhu na obnovu řízení a tvrdí, že obnova řízení měla být povolena a je v této věci přípustná, neboť jde o ochranu před nezákonným zásahem žalované, a nejde v daném případě o obnovu řízení proti rozhodnutí o kasační stížnosti, jak dovodil Městský soud v Praze. Stěžovatelka uplatňuje důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), c), d), e) s. ř. s. Podle tvrzení stěžovatelky jsou zde důkazy a skutečnosti, které bez její viny nebyly a nemohly být v původním řízení uplatněny, a výsledek obnoveného řízení může být pro stěžovatelku příznivější. Stěžovatelka uvádí, že v návrhu na obnovu vylicila všechny skutečnosti, které svědčí o tom, že návrh na obnovu byl podán v zákonné lhůtě a nabídla a navrhla provedení důkazů, jimiž prokazuje důvodnost svého návrhu. K tomu rekapituluje, že nesprávný úřední postup, nesprávné rozhodování a poučení o opravných prostředcích správního orgánu,

měly za následek nepřiznání jejího starobního důchodu. K doplňujícímu podání k návrhu na obnovu řízení ze dne 26. 6. 2008, na jehož obsah stěžovatelka plně odkazuje, předložila nový důkaz, který nemohla uplatnit v původním řízení a z něhož je zřejmé, že výsledek obnoveného řízení může být pro stěžovatelku příznivější. Tímto důkazem je informativní list důchodového pojištění ze dne 9. 4. 2008, který stěžovatelka obdržela dne 26. 5. 2008. Tato listina spolu s vydaným rozhodnutím žalované zakládá podle stěžovatelky bezesporu obnovu řízení. Dále stěžovatelka uvádí, že jediným důvodem pro negativní rozhodnutí ve věci zůstává neuznání náhradní doby nezaviněné nezaměstnanosti v důsledku předlistopadové perzekuce, avšak potvrzení státního orgánu odboru pracovních sil ONV Praha 5 ze dne 25. 7. 1990 a žádost OPS ONV Praha 5 ze dne 10. 9. 1990 prokazují podle stěžovatelky zcela nesporně již v roce 2005 splněné podmínky ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. Ze shora uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil jako nezákonné a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalovaná vyjádření ke kasační stížnosti nepodala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatelka za důvody kasační stížnosti označila důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), c), d), e) s. ř. s. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že v situaci, kdy je kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí návrhu, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případná nepřezkoumatelost z důvodu vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Stěžovatelka spatřuje nezákonnost napadeného usnesení v tom, že byť se jednalo o řízení ve věci důchodového zabezpečení, došlo v předcházejícím řízení před správním orgánem z jeho strany k zásahu do jejích zpráv, kdy zejména nebyla řádně poučena o opravných prostředcích, což mělo za následek nepřiznání jejího starobního důchodu. Dovožovala, že návrh na obnovu řízení měl být posuzován z těchto hledisek a soud měl obnovu řízení povolit.

S výše uvedeným názorem nelze souhlasit.

Podle ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s. je obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení a) o ochraně před zásahem správního orgánu, b) ve věcech politických stran a hnutí. V posuzované věci se stěžovatelka dovolávala obnovy řízení ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 Cad 43/2005. Nejvyšší správní soud zjistil, že v předmětném soudním řízení se jednalo o opravném prostředku stěžovatelky, směřujícímu proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 6. 2004, č. j. X, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o starobní důchod. Přezkumné soudní řízení skončilo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2005, č. j. 3 Cad 43/2005 – 23, jímž byla

žaloba stěžovatelky odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. b) pro opožděnost. Usnesení nabylo právní moci dne 28. 12. 2005. Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka kasační stížnost, která byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2007, č. j. 4 Ads 5/2007 – 64, zamítnuta.

Z citace ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že toto zákonné ustanovení omezuje možnost podat návrh na obnovu řízení jen na řízení a) o ochraně před zásahem správního orgánu a b) ve věcech politických stran, přičemž současně je v tomto zákoně upraveno v ustanovení § 82 řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu.

Podle ustanovení § 82 s. ř. s., každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky, anebo hrozí-li jeho opakování.

Definici zásahu zákon neobsahuje, zásah vymezuje velmi obecně a široce. Přesná definice ani není možná, protože pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke sjednání nápravy), zajišťovací úkony atd., tedy obecně úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet, nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného pokynu či příkazu). Kromě neformálnosti samotného zásahu (v tom smyslu, že není realizován ve formě rozhodnutí, ani jiného typově formalizovaného aktu správního orgánu) je neformální i donucení v případě nerespektování pokynu či příkazu (když ovšem i donucení je zahrnuto pod legislativní zkratku „zásah“). Z výše uvedeného nutno dovodit, že rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o zamítnutí žádosti o starobní důchod není možné považovat za nezákonný zásah, jak jej má na mysli § 82 s. ř. s., ale jde typicky o rozhodnutí správního orgánu, proti němuž lze podat žalobu ve smyslu § 4 písm. a) s. ř. s. Byť stěžovatelkou tvrzené vady (nesprávný úřední postup, absence řádného poučení o opravných prostředcích proto rozhodnutí žalované) rozhodnutí žalované, jakož i postupu, který jeho vydání předcházela, subjektivně stěžovatelka mohla považovat za určitý „zásah“ ve vztahu ke své osobě, nejsou tyto tvrzené vady rozhodnutí a s ním spojeného řízení „nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.“, neboť dikce uvedeného ustanovení předpokládá, že zásah, pokyn nebo donucení správního orgánu není „rozhodnutím“. Ostatně tyto tvrzené vady byly předmětem řízení o kasační stížnosti proti napadenému usnesení Městského soudu v Praze, ukončenému zamítavým rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2007, č. j. 4 Ads 5/2007 – 64.

Pokud jde o námitku stěžovatelky, že Městský soud v Praze návrh na obnovu řízení odmítl s odkazem na § 114 odst. 2 s. ř. s., podle něhož není obnova řízení přípustná proti rozhodnutí o kasační stížnosti, k tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že městský soud primárně argumentoval nepřípustností obnovy řízení v dané věci ve spojení s § 114 odst. 1 s. ř. s., a poukaz na § 114 odst. 2 s. ř. s. uváděl doplňkově s konstatováním, že

v dané věci se prakticky jedná o obnovu řízení proti rozhodnutí o kasační stížnosti, neboť usnesení Městského soudu v Praze, které je návrhem na obnovu řízení napadáno, bylo přezkoumáno v rámci kasačního řízení a rozsudkem Nejvyššího správního soudu byla kasační stížnost zamítnuta. To ostatně, materiálně vzato, odpovídá skutečnosti, i když striktně posouzeno, tato argumentace soudu nebyla příliš případná. Z právního hlediska však bylo v dané věci rozhodující vymezení pravidel přípustnosti, resp. nepřípustnosti, obnovy řízení obsažené v § 114 odst. 1 s.ř.s., které Městský soud v Praze uvedl a argumentoval jím na prvním místě.

Za této situace Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Městský soud v Praze postupoval správně, pokud řízení ve věci sp. zn. 3 Cad 43/2005 vedené u Městského soudu v Praze, nepovažoval za řízení podřaditelné režimu obnovy řízení podle s. ř. s. a dovedl, že podmínky pro obnovu řízení nejsou v posuzované věci splněny.

Nutno tedy uzavřít, že řízení o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o zamítnutí žádosti o starobní důchod není řízením o ochraně před zásahem správního orgánu, ale řízením o žalobě proti rozhodnutí vydanému v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné. Proti usnesení Městského soudu v Praze vydanému v tomto řízení není obnova řízení podle § 114 odst. 1 s. ř. s. přípustná.

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatelka má možnost požádat o dávku starobního důchodu znovu a v novém řízení o dávce uplatnit námitky, jimiž dokládá, že podmínky ustanovení § 29 zákona č. 155/1995 Sb. splnila (§ 56 zákona č. 155/1995 Sb.).

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že napadené usnesení Městského soudu v Praze bylo vydáno v souladu se zákonem. Kasační stížnost proto za důvodnou nepovažuje, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka s kasační stížností úspěch neměla a žalovanému právo na náhradu nákladů řízení ze zákona nenáleží (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Odměna ustanovenému zástupci stěžovatele, advokátu JUDr. Milanu Davídkovi, byla stanovena za dva úkony právní služby po 500 Kč za každý úkon (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a podání doplnění kasační stížnosti ze dne 27. 1. 2009 podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s ustanovením § 9 odst. 2 téže vyhlášky, celkem tedy 1000 Kč), a náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky po 300 Kč, celkem tedy 1600 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně, vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 304 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 1904 Kč. Odměna bude zástupci stěžovatele vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu